

Complexnummer: 518301

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Binnengasthuiscomplex

Aantal complexonderdelen

10

Monumentnummers van complexonderdelen

77, 518302, 518303, 518304,
518305, 518306, 518307, 518308,
518309, 518310

Woonplaats

Amsterdam

Gemeente

Amsterdam

Provincie

Noord-Holland

Hoofdadres van hoofdobject

Oude Turfmarkt 125, 1012 GC Amsterdam

Complexomschrijving

Inleiding

Tussen 1868 en 1913 door verscheidene architecten fasegewijs en in een diversiteit aan bouwstijlen tot stand gekomen vernieuwing en uitbreiding van het reeds in 1579 voornamelijk op de terreinen van het Oude Nonnenklooster ondergebrachte Sint Pietersgasthuis, later genaamd Binnengasthuis. In 1867 werd het complex tot universitair ziekenhuis aangewezen. De nieuwe gebouwen werden alle ontworpen in opdracht van de regenten van het gasthuis en een door hen ingestelde Bouwcommissie. De gebouwen zijn vanaf de totstandkoming voortdurend inwendig veranderd. Vanaf 1984 hebben zich diverse ingrijpende wijzigingen voorgedaan. Een tweetal gebouwen is gesloopt (het Anatomiegebouw, B. de Greef, 1875/1887 en - deels - het Administratiegebouw/Kinderkliniek, J.M. van der Mey, 1913-14) en het terrein is recentelijk stedenbouwkundig heringericht waarbij een doorgaande fietsroute is gerealiseerd tussen Grimburgwal en Nieuwe Doelenstraat, gepaard gaand met de nieuwe straatnamen Turfdraagsterpad en Binnengasthuisstraat. Aan de Oude Zijds Achterburgwal is een doorgang via het reeds onder monnr. 77 beschermde 18de-eeuwse Gasthuispoortje gerealiseerd. Het vm. Binnengasthuiscomplex wordt thans begrensd door de Grimburgwal, Oude Zijds Achterburgwal, Nieuwe Doelenstraat, Kloveniersburgwal, Binnengasthuisstraat en het Turfdraagsterpad.

Het complex omvat thans nog de volgende samenstellende onderdelen:

- 1) Oude Turfmarkt 125/Turfdraagsterpad 9 (vm. Kraamkliniek, A.N. Godefroy, 1868-70);
- 2) Turfdraagsterpad 15-17 (vm. Vrouwenverband, A.N. Godefroy en B. de Greef, 1874-77);
- 3) Oude Zijds Achterburgwal 235-237 (vm. wachtkamer/apotheek, A.N. Godefroy, 1875-77);
- 4) Kloveniersburgwal 82-84 (vm. Laboratorium voor Artsenijbereidkunde, verm. W.H. Springer, 1881);
- 5) Oude Zijds Achterburgwal 233/Vendelstraat 7 (vm. Klinisch Ziekenhuis, H. Leguyt, 1888-90);
- 6) Kloveniersburgwal 80 (vm. Stads- en Gasthuisapotheek, H. Leguyt, 1888);
- 7) Vendelstraat 2/Binnengasthuisstraat 19 (vm. Tweede Chirurgische Kliniek en Zusterhuis, F.W.M. Poggenbeek, 1897-98) + uitbreiding Zusterhuis Nieuwe Doelenstraat 15/Vendelstraat 8 (F.W.M. Poggenbeek, 1900-1901) + uitbreiding Zusterhuis Kloveniersburgwal 114-166 (verm. F.W.M. Poggenbeek, 1913);
- 8) Kloveniersburgwal 86-88 (vm. Keukengebouw, Publieke Werken, 1908-09).
- 9) Binnengasthuisstraat 9 (vm. Administratiegebouw, J.M. van der Mey, 1913-14).
- 10) Oudezijds Achterburgwal 18de-eeuwse Gasthuispoortje (mon.nr 77).

Omschrijving

Zie hiervoor de verschillende objectomschrijvingen.

Waardering

Voormalig Binnengasthuiscomplex van algemeen belang vanwege cultuur- en medisch-historische waarde als uiting van de ontwikkeling van de schaalvergroting en modernisering van de in oorsprong oude ziekenhuizen aan het eind van de 19de eeuw. Tevens van belang als in de binnenstad inmiddels uniek en enig overgebleven groot ziekenhuis. Het complex vertegenwoordigt voorts een stedenbouwkundige waarde als zuidelijke afsluiting van de Oude Zijde.

Monumentnummer*: 77

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 26 maart 1970
Kadaster deel/nr: 82887/54

Complexnummer

518301

Complexnaam

Binnengasthuiscomplex

*Woonplaats**

Amsterdam

*Gemeente**

Amsterdam

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Oudezijds Achterburgwal

*Nr**

231

*Toev.**

*Postcode**

1012 DL

*Woonplaats**

Amsterdam

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Amsterdam

*Sectie**

G

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

8201

*Rijksmonumentomschrijving***

Poortje met figuren door Jan van Logteren (1736).

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Erfscheiding(D)

Functie

Erfscheiding(D1)

Monumentnummer*: 518302

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 juni 2004
Kadaster deel/nr: 82917/67

Monumentnaam**

Kraamvrouwenkliniek

Complexnummer

518301

Complexnaam

Binnengasthuiscomplex

Woonplaats*

Amsterdam

Gemeente*

Amsterdam

Provincie*

Noord-Holland

Straat*

Oude Turfmarkt

Nr*

125

Toev.*

1

Postcode*

1012 GC

Woonplaats*

Amsterdam

Situering

Locatie

Binnenstad

Turfdraagsterpad

1

1012 XT

Amsterdam

Binnenstad

Turfdraagsterpad

9

1012 XT

Amsterdam

Binnenstad

Kadastrale gemeente*

Amsterdam

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

8204

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Op de hoek van Oude Turfmarkt en Grimburgwal naar ontwerp in eclectische trant van A.N. Godefroy in 1868-1870 opgetrokken gebouw, in oorsprong bestemd als KRAAMKLINIEK, in opdracht van de regenten van het Binnen- en Buitengasthuis. De kraamkliniek is een onderdeel van het complex Binnengasthuis. De voormalige walmuur van de Grimburgwal fungeert als fundering.

Omschrijving

Kraamvrouwenkliniek volgens het corridorsysteem op regelmatige plattegrond, opgetrokken in donkerkleurige baksteen op een natuurstenen plint en bestaande uit drie bouwlagen en een mezzanino onder een samenstel van zadel- en schilddaken. Het sober gedetailleerde pand heeft een schuine korte dwarsvleugel aan de Oude Turfmarkt, een lange gevel met middenrisaliet langs de Grimburgwal en een zuidoostelijke uitbouw en vijfzijdige erker-uitbouw in het midden van de gevel aan het huidige Turfdraagsterpad.

Korte zijde aan Oude Turfmarkt is vijf vensterassen breed met hoofdingang in de flauw risalerende middentravee

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

welke de gekorniste kroonlijst doorbreekt en eindigt in een topgevel met torenachtige bekroning. De hoeken van de twee onderste bouwlagen zijn voorzien van een blokverband. De hoeken van de derde bouwlaag zijn voorzien van een samenstel van colonnetten op natuurstenen consoles, welke zich boven de kroonlijst voortzet. De gevel wordt horizontaal geleed door middel van afwaterende en gekorniste cordonlijsten van natuursteen. In het risaliet hoge rondboogvormige hoofdingang bestaande uit dubbele deur en groot bovenlicht. Op eerste en tweede verdieping gekoppeld venster met kruiskozijsen waarvan de vensteropeningen zijn voorzien van zwaar aangezette rondbogen van natuursteen op halfpilasters. De door de kroonlijst brekende verdieping wordt aan beide zijden geflankeerd door een boven de gootlijst uitkragende colonnet en is voorzien van een gekoppeld drielicht. De vensteropeningen van de twee buitenste vensterassen zijn getoogd en voorzien van zesruits ramen met bovenlichten. De als mezzanino vormgegeven zolderverdieping is voorzien van op regelmatige afstand van elkaar geplaatste diepliggende vensters. De muurdammen tussen deze vensters zijn voorzien van spaarvelden.

Lange gevel aan de Grimburgwal bestaande uit een vier traveeën brede middenrisaliet, vijf vensterassen brede zijvleugels en twee vensterassen brede hoekrisalieten. Kademuur met langs de linkerzijvleugel en de linkerhoekrisaliet een smeedijzeren borstwering. Verdere opbouw en detaillering van de gevel als hierboven beschreven. Korte oostelijk gesitueerde gevel met verschillende ingangen sober uitgevoerd met rechthoekige vensteropeningen. De gevel heeft in het midden een uitsparing.

De zuidelijk gelegen lange gevel aan het Turfdraagsterpad is eveneens sober uitgevoerd en heeft in het midden een vijfzijdige erker-uitbouw. Gekoppelde vensters met bovenlichten. Aan de linkerzijde een hoekrisaliet; de rechterzijde (ZO) is voorzien van een grote uitbouw. De gehele gevel is voorzien van lange muurankers.

Waardering

Voormalige kraamkliniek van algemeen belang vanwege architectuurhistorische waarde als goed en, voor wat het exterieur betreft, gaaf bewaard voorbeeld van utilitaire architectuur uit de jaren zestig van de 19de eeuw alsmede van belang in het oeuvre van A.N. Godefroy. De ligging op de hoek van Oude Turfmarkt en Grimburgwal vertegenwoordigt een toegevoegde stedenbouwkundige waarde. Van belang verder als onderdeel van het vm. Binnengasthuiscomplex.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Kraamkliniek

Monumentnummer*: 518303

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 juni 2004
Kadaster deel/nr: 82917/74

Monumentnaam**

Vrouwenverband

Complexnummer

518301

Complexnaam

Binnengasthuiscomplex

Woonplaats*

Amsterdam

Gemeente*

Amsterdam

Provincie*

Noord-Holland

Straat*

Turfdraagsterpad

Nr*

15

Toev.*

Postcode*

1012 XT

Woonplaats*

Amsterdam

Situering

Locatie

Binnenstad

Turfdraagsterpad

17

1012 XT

Amsterdam

Binnenstad

Kadastrale gemeente*

Amsterdam

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

8204

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Tussen Grimburgwal, Binnengasthuisstraat en Turfdraagsterpad in 1874-77 naar eclectisch ontwerp van A.N. Godefroy en B. de Greef opgetrokken gebouw, in oorsprong bestemd als VROUWENVERBAND, in opdracht van de regenten van het Binnen- en Buitengasthuis. Het pand maakt deel uit van het complex Binnengasthuis. N.B. Het oorspronkelijke van 1870 daterende ontwerp van A.N. Godefroy werd in 1873 met uitzondering van de voorgevel gewijzigd door B. de Greef.

Omschrijving

Voormalige uit donkerkleurige baksteen en volgens het corridorsysteem opgetrokken vrouwenkliniek op rechthoekig grondplan bestaande uit drie bouwlagen en een mezzanino onder een samenstel van schilddaken. Deels gebouwd op een natuurstenen plint. Het sober gedetailleerde gebouw is aan de voorzijde (Grimburgwal) voorzien van door topgevels bekroonde midden- en zijrisalieten. De achterzijde is voorzien van lage uitbouwen. Voorgevel Grimburgwal (N). De gevel wordt horizontaal geleed door geprofileerde cordonlijsten van natuursteen. Het middenrisaliet is drie vensterassen breed. De boven de kroonlijst uitkragende middelste vensteras is geplaatst tussen halfpilasters die

beganegronds in blokverband zijn uitgevoerd. Beganegronds een zwaar aangezette rondboogvormige vensteropening. Op de eerste verdieping eveneens een rondboogvormige vensteropening, versierd met een spitsboogvormige gotiserende bekroning. De bovenste twee verdiepingen hebben aan weerszijden een naar onder toe zich verjongende, overhoeks geplaatste colonnet. De vensters zijn geplaatst in een rondboogvormig spaarveld. De twee buitenste vensterassen van het middenrisaliet hebben getoogde vensteropeningen en hebben op de bovenste verdieping op de hoek een naar onder toe zich verjongende, overhoeks geplaatste colonnet. De mezzanino is voorzien van drielichten. De twee naar achter geplaatste en drie vensterassen brede zijvleugels hebben beganegronds in de middelste vensteras een rondboogvormige entree-opening versierd met een gotiserende spitsboogvormige bekroning. De vensters in de zijvleugels zijn getoogd en in de middelste vensteras geaccentueerd door lisenen (eerste verdieping) en een natuurstenen omlijsting (tweede verdieping). Geprofileerde kroonlijst.

De beide hoekrisalieten hebben gekoppelde en getoogde vensters op de verdiepingen. In de topgevel zijn drie smalle rondboogvormige vensters geplaatst.

Twee traveeën brede linkerzijgevel (O) aan Binnengasthuisstraat voorzien van per drie gekoppelde blinde vensters met diepliggende bovenlichten. Gelijkstraats en ter hoogte van de eerste verdieping zijn de vensters geplaatst in flauw risalerende muurdammen, aan de bovenzijde voorzien van een gemetseld fries.

Twee traveeën brede rechterzijgevel heeft per drie gekoppelde blindvensters met diepliggende bovenlichten.

Achtergevel met gekorniste kroonlijst heeft in het midden driezijdige erker-uitbouw waarin entree. Gelijkstraats zijn de zijvleugels voorzien van een over de gehele breedte aangebrachte lage uitbouw met rechthoekige vensteropeningen en een brede daklijst. Overige vensters zijn getoogd. Kademuur met ijzeren hekwerk. Interieur. Nog oorspronkelijk het trappenhuis met de brede trappen bedoeld om de patiënten horizontaal over te vervoeren.

Waardering

Voormalig vrouwenkliniek van algemeen belang vanwege architectuurhistorisch waarde als goed en voor wat het exterieur betreft gaaf bewaard gebleven voorbeeld van utilitaire architectuur in de jaren zestig van de 19de eeuw. Bovendien samen met de vm. Kraamkliniek van stedbouwkundig belang als zuidelijke afsluitende wand van de Grimburgwal. Eveneens van belang als onderdeel van het Binnengasthuiscomplex.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Vrouwenkliniek

Monumentnummer*: 518304

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 juni 2004
Kadaster deel/nr: 82917/70

Monumentnaam**

Wachtlokalen voor apotheek

Complexnummer

518301

Complexnaam

Binnengasthuiscomplex

Woonplaats*

Amsterdam

Gemeente*

Amsterdam

Provincie*

Noord-Holland

Straat*

Oudezijds Achterburgwal 235

Nr*

Toev.*

Oudezijds Achterburgwal 237

Postcode*

1012 DL

1012 DL

Woonplaats*

Amsterdam

Amsterdam

Situering

Locatie

Binnenstad

Binnenstad

Kadastrale gemeente*

Amsterdam

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

8201

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Op de hoek van Grimburgwal en Oude Zijds Voorburgwal in 1875 tot stand gekomen gebouw voor twee WACHTKAMERS met ter rechterzijde aangebouwd POORTJE ten behoeve van de stads- en gasthuisapotheek en de polikliniek naar een ontwerp in Neo Hollandse Renaissance uit 1870 van A.N. Godefroy in opdracht van de regenten van Binnen- en Buitengasthuis. Het pand maakt deel uit van het complex Binnengasthuis.

N.B. Aan de rechterzijde bevond zich de wachtkamer voor de klanten van de stads- en gasthuisapotheek, aan de linkerzijde die voor de patiënten van de polikliniek.

Omschrijving

Op een rechthoekig grondplan en uit baksteen met natuurstenen decoraties opgetrokken gebouw voor twee wachtkamers, bestaan uit één bouwlaag onder een schilddak met pannen. De nok en de hoekkepers zijn aangezet met loodstrippen. Het gebouw staat op een natuurstenen plint en bestaat uit een bouwlaag en een kapverdieping. In het midden van het dak een gepleisterde, deels opengewerkte en volgens klassieke trant vormgegeven torentje voorzien van wijzerplaten en afgesloten door een torenhelm. Aan de onderzijde voorzien van het jaartal 1875,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

verwijzend naar het bouwjaar. Op beide hoeken van de nok een gemetseld rond torentje. De voorgevel is duidelijk in twee gelijke helften opgedeeld. De ingangen (twee) bevinden zich in de afgeschuinde zijden aan beide uiteinden van de voorgevel en zijn ieder voorzien van een ruitvormig onderverdeeld bovenlicht. De rechthoekige entree-openingen zijn voorzien van een hardstenen omlijsting. Elke wachtkamer is voorzien van een gekoppeld venster met segmentbogen op geblokte lisenen en een eveneens geblokt middenzuiltje. De ramen zijn voorzien van een gietijzeren decoratieve borstwering. De overgang naar de kapverdieping wordt aan de buitenzijde aangegeven door een hardstenen geprofileerde cordonband op sierconsoles. Beide wachtkamers worden afgesloten door een topgevel met oeil-de-boeuf. Het gebouw heeft een verhoogde attiek voorzien van op regelmatige afstand van elkaar geplaatste gepleisterde bekroningen op hardstenen sokkels. De gehele gevel is voorzien van spaarnissen van verschillend formaat en vorm, sluitstenen boven de vensters en cordonlijsten.

Ter rechterzijde loopt de architectuur inclusief detailleringen door in poortje met rechthoekige opening tussen geblokte lisenen. Bovenlicht voorzien van zwaar aangezette rondboog. Rechterzijgevel geheel gepleisterd.

Waardering

Voormalig gebouw voor twee wachtkamers met ter rechterzijde aangebouwd poortje is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische waarde. Eveneens van belang als onderdeel van het Binnengasthuiscomplex.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Apotheek

Monumentnummer*: 518305

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 juni 2004
Kadaster deel/nr: 82917/56

Monumentnaam**

Laboratorium v. Artsenijbereidkunde

Complexnummer

518301

Complexnaam

Binnengasthuiscomplex

Woonplaats*

Amsterdam

Gemeente*

Amsterdam

Provincie*

Noord-Holland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Kloveniersburgwal	82	A	1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	84	A	1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	82	B	1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	82	C	1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	82	D	1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	82	E	1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	82	F	1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	82	G	1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	84	B	1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	84	C	1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	84	D	1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	84	E	1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	84	F	1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	84	G	1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad

Kadastrale gemeente*

Amsterdam

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

8199

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Aan de oostzijde van het Binnengasthuiscomplex in 1881 tot stand gekomen gebouw voor 'Model Apotheek en Laboratorium der Gezondheidsleer' naar een ontwerp in Neo-Renaissance van vermoedelijk W.H. Springer in opdracht van de regenten van het Binnen- en Buitengasthuis. Het pand maakt deel uit van het complex Binnengasthuis

N.B. Gelijkstraats bevond zich de model-apotheek, een farmaceutisch laboratorium en een kamer voor de professor; op de eerste verdieping enkele laboratoria; op de tweede verdieping drie instrumentenkamers en een woning voor de conciërge. Recent (xxd) verbouwd tot woonappartementen.

Omschrijving

Op een rechthoekig grondplan gerealiseerd apotheek- en laboratoriumgebouw opgetrokken uit een roodkleurige baksteen op een hardstenen basement. Het gebouw bestaat uit souterrain, bel-etage en twee verdiepingen onder een zadeldak. Het pand is vijf traveeën breed. Segmentboogvormige vensteropeningen in het souterrain met verdiept geplaatste ramen achter traliewerk van gaas. Rondboogvormige entree in middelste travee gevat in aedicula. Dubbele panelendeur. Boven de Ionische halfzuilen fries met daarop de letters: LABORATORIUM VOOR ARTSENIJBEREIDKUNDE. Onder het fronton een spaarveld met daarin geplaatst een cirkelvormig wapen. Het fronton bevindt zich precies boven de cordonband welke de overgang naar de eerste verdieping markeert. Bel-etage verder voorzien van verdiept geplaatste ramen in rechthoekige vensteropeningen. Bel-etage wordt afgesloten door een tegelfries met een ruitvormig patroon. Aan weerszijden van de bel-etage een pilaster op hardstenen sokkels.

De twee bovenverdiepingen met aan weerszijden sterk uitkragende pilasters op consoles. Rechthoekige vensteropeningen, op de eerste verdieping voorzien van boognissen met tegelmozaiek. Middelste venster tweede verdieping geplaatst tussen pilasters. De pilasters rusten op een breed uitkragende gepleisterde onderdorpel, op zijn beurt weer gedragen door twee sierconsoles. De gekorniste kroonlijst wordt gedragen door de hierboven vermelde pilasters. Onder de kroonlijst een mozaïekfries. De middelste travee wordt bekroond door een dakkapel met ingezwenkte top. Boven de rondboogvormige vensteropening met verdiept geplaatst raam waarboven boognis met mozaiek decoratief smeedijzeren hijsbalk.

Alle pilasters voorzien van speklagen. Vensters voorzien van hardstenen onderdorpels en gepleisterde hoek-, aanzet- en sluitstenen. Twee muurankers van decoratief ijzeren smeedwerk tussen eerste en tweede verdieping.

Waardering

Voormalig modelapotheek en laboratorium van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde alsmede van typologische waarde. Bovendien van belang als onderdeel van het Binnengasthuiscomplex.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap
Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap
Onderwijs en wetenschap

Functie

Laboratorium
Laboratorium

Monumentnummer*: 518306

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 juni 2004
Kadaster deel/nr: 82917/52

Monumentnaam**

Klinisch Ziekenhuis

Complexnummer

518301

Complexnaam

Binnengasthuiscomplex

Woonplaats*

Amsterdam

Gemeente*

Amsterdam

Provincie*

Noord-Holland

Straat*

Oudezijds Achterburgwal 233
Vendelstraat 7

Nr*

Toev.*

Postcode*

1012 DL
1012 XX

Woonplaats*

Amsterdam
Amsterdam

Situering

Locatie

Binnenstad
Binnenstad

Kadastrale gemeente*

Amsterdam

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

8201

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Aan de noordzijde van het Binnengasthuiscomplex in 1888-1890 tot stand gekomen KLINISCH ZIEKENHUIS, gebouwd volgens het paviljoensysteem, naar een ontwerp in sobere Neo-Hollandse Renaissance van H. Leguyt in opdracht van het Gasthuisbestuur. Het gebouw maakt deel uit van het complex Binnengasthuis.

N.B. De ziekenzalen waren gesitueerd in de twee vleugels. De westelijke vleugel fungeerde als mannenkliniek; de oostelijke als vrouwenkliniek. De algemene voorzieningen waren gesitueerd in het verbindingslid. De ronde uitbouw herbergde twee boven elkaar geplaatste amfiteatergewijs ingerichte collegezalen. In de jaren 1980 is de ruimte tussen de twee langgerekte paviljoens opgevuld met een prismatische transparante erker ten behoeve van een nieuwe mensa-bestemming. De aaneengeschakelde dakkapellen zijn eveneens recent (xxd)

Omschrijving

Voormalig Klinisch Ziekenhuis op een rechthoekig grondplan, bestaande uit een mannen- en een vrouwenpaviljoen met elkaar verbonden door een aan de zijde van de Oudemanhuispoort (N) gelegen verbindingslid of tussengebouw. Het ziekenhuis heeft een onderhuis, twee verdiepingen en een mezzanino onder een schilddak met pannen. De

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

overkragende en geprofileerde gootlijst wordt gedragen door forse, voluutvormige consoles. De paviljoens zijn voorzien van een middengebouw waarin de trappenhuizen zijn gesitueerd. Deze middengebouwen risaleren aan beide zijden van de vleugels en zijn eveneens aan beide zijden van de vleugels voorzien van een ingezwenkte topgevel met balusters, obelisk en een ter weerszijden van de top geplaatste borstwering. De vleugels zijn aan de korte uiteinden ter hoogte van de tweede verdieping voorzien van een over de gehele breedte geplaatst hardstenen balkon met borstwering. Alle vensteropeningen voorzien van hardstenen onderdorpels en een omlijsting van roodkleurige geglazuurde steen.

Het onderhuis is voorzien van uitkragend bandwerk van gepleisterde steen. Rechthoekige vensteropeningen met verdiept geplaatste vensters. Aan de lange zijden wordt de overgang naar eerste verdieping gemarkeerd door een fries van tegelwerk; aan de korte zijden door een afwaterende cordonlijst. Vensters op de verdiepingen verdiept aangebracht, op de eerste verdieping voorzien van rondboogvormige nissen; op de tweede van segmentvormige nissen. Aan de binnenzijde van de vleugels zijn de boognissen van de eerste verdieping voorzien van een versieringsmotief. Eveneens aan de binnenzijde van de vleugels zijn de entrees voorzien van een aedacula waarin vermeld MANNENKLINIEK (westvleugel) en VROUWENKLINIEK (oostvleugel).

Waardering

Voormalige Klinisch Ziekenhuis van algemeen belang vanwege cultuurhistorisch en architectuurhistorisch waarde en als onderdeel van het Binnengasthuiscomplex.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Ziekenpaviljoen

Monumentnummer*: 518307

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 juni 2004
Kadaster deel/nr: 82917/64

*Monumentnaam***

Stads- en Gasthuisapotheek

Complexnummer

518301

Complexnaam

Binnengasthuiscomplex

*Woonplaats**

Amsterdam

*Gemeente**

Amsterdam

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Kloveniersburgwal

*Nr**

80

*Toev.**

*Postcode**

1012 CZ

*Woonplaats**

Amsterdam

Situering

Locatie

Binnenstad

*Kadastrale gemeente**

Amsterdam

*Sectie**

G

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

8200

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

In 1887-88 naar ontwerp van H. Leguyt in Neo-Hollandse Renaissance aan de noordoostzijde van het Binnengasthuisterrein opgetrokken gebouw, in oorsprong bestemd als STADS- EN GASTHUISAPOTHEEK. De opdracht werd verleend door het bestuur van het Binnengasthuis. Het pand maakt deel uit van het complex Binnengasthuis.

N.B. In het souterrain was een laboratorium. De apotheek bevond zich aan de achterzijde van het pand. Aan de voorzijde was een groot magazijn voor de geneesmiddelen. Op de eerste verdieping was de woning van de apotheker.

Omschrijving

Op een nagenoeg rechthoekig grondplan tot stand gekomen gebouw op hardstenen plint bestaande uit souterrain, bel-etage en twee verdiepingen onder een schilddak bedekt met pannen. Het gebouw is vijf vensterassen breed. Entree in middelste travee voorzien van aedricula van hardsteen over souterrain en bel-etage. Ronde entree-opening met verdiept aangebrachte dubbele voordeur van hout. Deur aan de onderzijde voorzien van panelen, in het midden van glazen ruiten achter houten stijlen en aan de bovenzijde afgesloten door bovenlichten. In het fries gebeiteld

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

GASTHUIS-APOTHEEK. Boven het fries een oeil-de-boeuf met verdiept geplaatst zesruitsraam. Rechthoekig gekoppelde vensteropeningen met verdiept aangebrachte ramen achter sierijzeren traliewerk in souterrain. De muurvlakken tussen de vensters zijn voorzien van uitkragende hardstenen banden. Overgang naar bel-etage middels gemetselde fries tussen twee afwaterende cordonbanden van hardsteen. Bel-etage met rechthoekige vensteropeningen achter ijzeren traliewerk tot borsthoogte. Muurvlakken voorzien van hardstenen bandwerk. Boven de vensters een fries met op de hoeken consoles in de vorm van leeuwekoppen; in de middelste vensteras in de vorm van een mannen- en een vrouwenkop. De overgang naar eerste verdieping door uitkragend fries tussen cordonlijsten, gekornist om de middentravee. Eerste verdieping met risalerende middentravee. Verdiept geplaatste rechthoekige vensters. Overgang naar tweede verdieping door middel van fries tussen gekorniste cordonbanden. Tweede verdieping met pilasters tussen de vensters, rustend op sierconsoles. Middelste travee risalerend. Boven middelste venster natuurstenen gevelsteen waarin ANNO 1888. Onder de gekorniste en overstekende kroonlijst op hardstenen consoles een fries van geglazuurde tegels. Boven de middelste travee een dakkapel voorzien van een topgevel. Aan weerszijden hiervan een gepleisterde borstwering.

Gehele gevel is voorzien van bandwerk en aanzet-, hoek- en sluitstenen rond de vensters.

Achtergevel bestaande uit vier traveeën. Rechtertravee enigszins teruggeplaatst en voorzien van een fenêtres-à-terre op bel-etage en eerste verdieping. Vensters in het souterrain voorzien van traliewerk. Getoogde vensteropeningen rondom voorzien van geglazuurd tegelwerk. Zesruits ramen met drieruits bovenlichten op bel-etage. Gekorniste kroonlijst met daaronder eveneens gekorniste cordonlijst van hardsteen. Dakkapel. Gevel voorzien van bandwerk van hardsteen.

Waardering

Voormalig apotheekgebouw van algemeen belang vanwege de cultuurhistorisch en architectuurhistorisch waarde alsmede van typologische waarde. Eveneens van belang als onderdeel van het voormalige Binnengasthuiscomplex.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Apotheek

Monumentnummer*: 518308

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 juni 2004
Kadaster deel/nr: 82917/60

*Monumentnaam***

Tweede Chirurgische Kliniek

Complexnummer

518301

Complexnaam

Binnengasthuiscomplex

*Woonplaats**

Amsterdam

*Gemeente**

Amsterdam

*Provincie**

Noord-Holland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Vendelstraat	2		1012 XX	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	160		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	164		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	162		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	158		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	156		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	154		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	152		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	150		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	148		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	146		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	144		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	142		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	140		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	138		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	136		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	134		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	132		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	130		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	128		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	126		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Kloveniersburgwal	124		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	122		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	120		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	118		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	116		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	114		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad
Binnengasthuisstraat	19		1012 ZA	Amsterdam		Binnenstad
Nieuwe Doelenstraat	15		1012 CP	Amsterdam		Binnenstad
Kloveniersburgwal	166		1012 CZ	Amsterdam		Binnenstad

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Amsterdam	G			8199
Amsterdam	G			7882
Amsterdam	G			8202

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

Op het zuidelijk deel van het voormalige Binnengasthuisterrein tot stand gekomen TWEEDE CHIRURGISCHE KLINIEK met ZUSTERHUIS naar een ontwerp van F.W.M. Poggenbeek in een op Berlage geïnspireerde overgangsarchitectuur. De kliniek, gelegen aan Vendelstraat en Binnengasthuisstraat, werd gebouwd volgens het corridorsysteem tussen 1897 en 1900. In 1898 werd besloten de werktijd van de verpleegsters te verkorten tot tien uur per dag waardoor het aantal zusters van 85 naar 111 steeg. Hiertoe werd in 1900-01 het inmiddels gereed gekomen deel van het Zusterhuis aan de Nieuwe Doelenstraat naar het zuidwesten uitgebreid met ca. 50 éénpersoonskamers en verbonden met de kliniek. In 1913-14 werd het Zusterhuis naar het noordwesten, aan de Kloveniersburgwal, opnieuw uitgebreid waarbij de architectuur van het oudere gedeelte aan de Nieuwe Doelenstraat werd voortgezet. In dit gedeelte is bij de recente (xxd) veranderingen een poort naar de Vendelstraat gerealiseerd.

Omschrijving

Op een samengestelde plattegrond fasegewijs tot stand gekomen en in baksteen opgetrokken kliniek en zusterhuis. De voormalige kliniek bestaat uit twee loodrecht op elkaar geplaatste vleugels: een lange vleugel (N) en een korte vleugel (W) aan weerszijden van een middengebouw. Het gebouw heeft een begane grond met drie verdiepingen onder een plat dak. Aan de kant van de buitengevels aan Binnengasthuis- en Vendelstraat wordt de bovenste verdieping gemaskeerd door een schilddak. Buitengevels verlevendigd door in- en uitspringende geveldelen, in hoogte variërende gootlijsten van de ingangspartij en diverse uitbouwen zoals de vijfzijdige en twee bouwlagen hoge, amfiteatergewijs ingerichte operatie- en collegezaal aan de lange vleugel en de deels ingesnoerde toren met een met rode pannen bedekt tentdak afgesloten door een spitsvormige bekroning links van het middengebouw. Boven de ingang een dakkapel met klok. Verdiept geplaatste ramen in getoogde en deels gekoppelde vensteropeningen. De gevel wordt verlevendigd door de toepassing van decoratief metselwerk, met name onder de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gootlijsten.

Binnengevels georiënteerd rondom een binnentuin. Rechte, flauw overstekende gootlijst op regelmatige afstanden onderbroken door een top in de vorm van een afgeplatte trapgevel. Eerste en tweede verdieping nagenoeg geheel voorzien van een doorlopend smeedijzeren balkon. Onder de gootlijst decoratieve, op regelmatige afstand van elkaar geplaatste ijzeren hijsbalken. Decoratief metselwerk.

Zusterhuis op hardstenen plint. Buitengevel van Zusterhuis aan Nieuwe Doelenstraat kenmerkt zich door de afwisseling in toppen en gootlijsten en de verschillen in verdiepinghoogten. Dakkapellen met ver overstekende dakjes en voorzien van bolvormige bekroningen. Getoogde vensteropeningen met verdiept geplaatste ramen. Vensters gelijkstraat voorzien van traliewerk, enkele met een smeedijzeren borstwering in Art Nouveau. Decoratief metselwerk: onder meer pilasters onder de topgevels en tandfriezen onder de gootlijsten. Aan Binnengasthuisstraat poortdoorgang naar binnentuin. Binnenzijde van het Zusterhuis grenst aan binnentuin. Aan Binnengasthuisstraatzijde een deels ingesnoerde en boven het gebouw uitstekende toren met een met zink bedekt en afgeknot tentdak. Ingang met stoep en een boven de entree geplaatst lessenaarsdakje op smeedijzeren consoles. Rechthoekige en verdiept geplaatste vensters in getoogde vensteropeningen. Dakkapellen met ver overstekende dakjes met bolvormige bekroningen. Decoratief metselwerk.

Uitbreiding Zusterhuis in 1913-14. Gevel aan de buitenzijde aan Kloveniersburgwal identiek aan die aan Nieuwe Doelenstraat (zie derhalve boven). Gevel aan het binnenterrein voorzien van een driezijdige erkeruitbouw over alle verdiepingen (rechts) en een als afsluiting van de gevel deels ingesnoerde en boven het gebouw uitstekende toren met een met rode pannen bedekt tentdak (links).

Waardering

Voormalige Tweede Chirurgische Kliniek met Zusterhuis van algemeen belang vanwege cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde alsmede van typologische waarde. Zusterhuis van stedenbouwkundige waarde als noordwestelijke coulissewand aan Nieuwe Doelenstraat en Kloveniersburgwal. Tevens van belang als onderdeel van het voormalige Binnengasthuiscomplex.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Gezondheidszorg

Appartementengebouw

Functie

Kliniek

Verpleegstershuis

Monumentnummer*: 518309

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 juni 2004
Kadaster deel/nr: 82917/36

Monumentnaam**

Keukengebouw

Complexnummer

518301

Complexnaam

Binnengasthuiscomplex

Woonplaats*

Amsterdam

Gemeente*

Amsterdam

Provincie*

Noord-Holland

Straat*

Kloveniersburgwal

Nr*

86

Toev.*

Postcode*

1012 CZ

Woonplaats*

Amsterdam

Situering

Locatie

Binnenstad

Kloveniersburgwal

88

1012 CZ

Amsterdam

Binnenstad

Kadastrale gemeente*

Amsterdam

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

8199

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Aan de oostzijde van het vm. Binnengasthuisterrein aan de Kloveniersburgwal gelegen in 1908-09 tot stand gekomen KEUKENGEBOUW en ZUSTERHUIS naar ontwerp in een op Berlage geïnspireerde stijl. De architect is onbekend maar de bestektekeningen zijn gemaakt door de toenmalige dienst der Publieke Werken. Het pand maakt deel uit van het complex Binnengasthuis.

N.B. Omdat voor de keuken alleen de ruimten op de begane grond gebruikt konden worden en men het gebouw aan de zijde van de Kloveniersburgwal niet veel lager wilde maken dan de aanpalende apotheekgebouwen, werden hier een eerste en tweede verdieping aangebracht met 14 éénpersoonkamers kamers voor verpleegsters. Het voorste stuk van het gebouw is daarom ondiep, omdat de erachter gelegen keuken bovenlicht moest hebben. Op de begane grond van het voorste deel bevond zich de slagerij, het groentewaslokaal en een magazijn.

Omschrijving

Op een rechthoekige plattegrond tot stand gekomen keukengebouw onder een samenstel van schilddaken. Gevel Kloveniersburgwal gebouwd op een hardstenen basement. De gevel is acht vensterassen breed. De middenpartij is

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

asymmetrisch in de gevel geplaatst en wel in de vierde travee van links. De ingangstravee wordt afgesloten door een ingezwenkte topgevel voorzien van een hardstenen decoratieve rand, een decoratief uitgevoerd ijzeren hijsbalk en allerlei decoratief metselwerk. Verdiept geplaatste entree onder een rondlopend fries van hardsteen. Bovenlicht en aan weerszijden twee zijlichten. Boven de ingang een verdiept tegelfries met daarin ANNO 1908.

Rondboogvormige vensters met schuiframen en drieruits bovenlichten op de begane grond. Eerste verdieping met rechthoekige vensteropeningen. Boven elk venster een tandfries. Tweede verdieping met getoogde vensteropeningen voorzien van schuiframen met drieruits bovenlichten. Overkragende hardstenen gootlijst doorbroken door op regelmatige afstand van elkaar geplaatste sierconsoles met een hardstenen bekroning. Op de hoeken en aan weerszijden van de geveltop van de ingangstravee een decoratieve vergaarbak van hardsteen.

Achtergevel aan rechterzijde twee bouwlagen hoog en gedekt door een tentdak waarop een forse dakkapel is geplaatst. Overstekende gootlijst. Boven de keuken (links) een doorlopende reeks dakkapellen bij wijze van bovenlicht. Op de begane grond een galerij bestaande uit een lessenaarsdak op smeedijzeren kolommen. Rechthoekige vensteropeningen voorzien van traliwerk. Binnenzijde voorzien van in het zicht gelaten ijzeren spanten.

Waardering

In oorsprong keukengebouw met zusterhuis met nog in gave vorm aanwezige ijzeren spanten aan Kloveniersburgwal van algemeen belang vanwege cultuur- historische en architectuurhistorische waarde alsmede van belang als onderdeel van het Binnengasthuiscomplex.

Hoofdcategorie

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Subcategorie

Horeca

Functie

Restaurant

Monumentnummer*: 518310

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 juni 2004
Kadaster deel/nr: 82916/171

Monumentnaam**

Administratiegebouw

Complexnummer

518301

Complexnaam

Binnengasthuiscomplex

Woonplaats*

Amsterdam

Gemeente*

Amsterdam

Provincie*

Noord-Holland

Straat*

Binnengasthuisstraat

Nr*

9

Toev.*

Postcode*

1012 ZA

Woonplaats*

Amsterdam

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Amsterdam

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

8201

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

In 1913-14 aan de noordzijde van het vm. Binnengasthuisterrein opgetrokken ADMINISTRATIEGEBOUW naar een ontwerp van J.M. van der Mey in Vroeg Amsterdamse School-stijl in opdracht van het bestuur van het Binnengasthuis.

N.B. In oorsprong bestond het bouwwerk uit een noordelijk gelegen bouwdeel, het Administratiegebouw, en een zuidelijk gelegen bouwdeel, de Kinderkliniek, met op het scharnierpunt van deze twee vleugels een trappenhuis. De Kinderkliniek werd echter in het voorjaar van 1991 in opdracht van de Universiteit van Amsterdam gesloopt. In de plaats daarvan verrees nieuwbouw.

Omschrijving

Op een rechthoekig grondplan tot stand gekomen bakstenen bouwwerk bestaande uit drie bouwlagen en onder een schilddak met zwarte pannen. Gevel Grimburgwal. Het schilddak zit deels verscholen achter een borstwering. De middelste drie vensterassen worden afgesloten door een top met een sculptuur van een zuigeling waarboven de inscriptie SPQA. Rechthoekige vensters. De twee buitenste en afgeschuinde traveeën hebben slechts twee bouwlagen met bovenliggend (thans overdekt) balkon en zijn enigszins teruggezet. De vensters staan dicht bij

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

elkaar en zijn regelmatig geplaatst. De gevel is verder voorzien van gekanteld en ander decoratief metselwerk en de toepassing van eveneens decoratief aangebrachte lichtkleurige steen.

De entree aan de korte gevel aan de Binnengasthuisstraat heeft een uit hout gesneden toegangsdeur met een daarboven geplaatst uitkragend en onderverdeeld bovenlicht aan de bovenzijde voorzien van een hardstenen fronton. Ook hier het gebruik van decoratief metselwerk. Dit geldt ook voor de andere korte gevelzijde.

Achterzijde is deels vernieuwd (links). Aan de rechterzijde een teruggeplaatst bouwdeel onder een plat dak. Het risalerende en deels vernieuwde bouwdeel toont een afgeronde hoek. In de afgeronde hoek per twee en per drie gekoppelde vensters met glas-in-lood bovenlichten.

Waardering

Voormalig administratiegebouw van algemeen belang vanwege cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde vanwege zijn plaats in het oeuvre van Van der Mey. Tevens van belang als onderdeel van het complex Binnengasthuis.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie

Administratiegebouw